

Tal om efterskolen

august 2011

Efterskoleforeningen
Vartov, Farvergade 27 H, 2.
1463 København K

Tlf. 33 12 86 80
Fax 33 93 80 94

info@efterskoleforeningen.dk
www.efterskole.dk
www.efterskoleforeningen.dk

Dato

22. august 2011

Notat Sophus Bang Nielsen

Datagrundlag

Efterskolerne har de sidste tre år ved starten af det nye skoleår indsendt oplysninger om elevtal i det afsluttede skoleår og om det nye elevhold. Undersøgelsen omfatter næsten samtlige efterskoler.

Med gul baggrund, tal for august 2009, og med grøn baggrund, tal for 2010.

Elevtal ved skolestart august

Klassetrin	Antal			Andel**		
	2009/10	2010/11	2011/12	2009/10	2010/11	2011/12
8. klasse	1.511	1.380	1.207	5,6 %	5,1 %	4,7 %
9. klasse	9.872	9.696	8.929	36,8 %	35,9 %	34,6 %
10. klasse				57,7 %	58,5 %	60,8 %
Inkl. takst 2	15.462	15.913	15.691	57,0 %	59,0 %	60,1 %
Takst 1*	851	830	922			
Takst 2 *	733	837	948			
Totalt elevtal	28.429	28.656	27.697			
Ændring		+227	-959		+0,8 %	-3,3 %
Ledige pladser	719	1.053	1.812	2,5 %	3,5 %	6,1 %
Total kapacitet	29.148	29.709	29.509		1,9 %	-0,7 %

* tal for takst 1 og 2 for skoler, der ikke opdeler på klassetrin, men kun efter tilskudstakst. Kapaciteten er beregnet ved at sammenlægge antal elever og ledige pladser.

** Andel er beregnet i forhold til alle efterskoleelever. I 10. klasse er andelen af samtlige efterskoleelever inklusive takst 2 elever fra ikke årgangsdelte skoler.

Efterskolernes elevtal ved skoleårets start er for første gang siden 1970 mindre end året før. Endvidere er andelen og antallet af ledige pladser på skolerne vokset betydeligt. Sidste skoleår 2010/11 havde efterskolerne det hidtil største elevtal, og set i forhold hertil, er der tale om en samlet tilbagegang på 959 elever eller 3,3 %.

Tabellen viser, at næsten hele tilbagegangen er blandt elever i 8. og især elever i 9. klasse. Endvidere fremgår det, at skoleformens samlede kapacitet er reduceret med 0,7 % eller 200 pladser, hvilket især skyldes, at to skoler er ophørt.

Totaltallene viser imidlertid ikke, at der fortsat er skoler, der har øget deres kapacitet og elevtal, og at 43 % af skolerne kan melde alt optaget, men nyt i forhold til foregående år er, at godt 14 % af skolerne mangler 20 eller flere elever i at være fyldt, og at en række skoler i år har valgt at tilpasse deres kapacitetstal til mindre søgning.

Nyt er, at der ikke er kommet nye efterskoler til i år, men samtidig kan man konstatere, at en stribe efterskoleinitiativer håber at komme i gang til det kommende skoleår.

43 % af skolerne kan melde alt optaget, hvor tallet sidste år var 59 %. Antallet af ledige pladser på skolerne udgør i år 6,1 % af kapaciteten mod 3,5 % sidste år.

Ledige pladser ved skolestart

Antallet af ledige pladser ved skolestart er steget fra 1.053 sidste år til i år 1.812. Tabellen nedenfor viser, at hvor andelen af skoler, der kan melde helt eller næsten helt optaget sidste år var på 77 %, er den i år kun på 64 %. Nok så alvorligt er det imidlertid, at andelen med mere end 30 ledige pladser er steget fra 2 til næsten 7 % (i alt 17 efterskoler), og at en række skoler har været nødt til at reducere deres kapacitet.

Antal ledige pladser	Andel af skolerne		
	2009/10	2010/11	2011/12
Ingen ledige pladser	57 %	59 %	43 %
1-4 pladser	24 %	18 %	21 %
5-9 pladser	8 %	6 %	9 %
10-19 pladser	8 %	9 %	12 %
20-29 pladser	3 %	6 %	8 %
Over 30 pladser	½ %	2 %	7 %

Venteliste til aktuelt elevhold

Antal på venteliste	Andel af skolerne	
	2010/11	2011/12
Ingen venteliste	36 %	51 %
1-9 elever	31 %	26 %
10-19 elever	15 %	7 %
20-29 elever	5 %	4 %
30-49 elever	4 %	2 %
50-99 elever	5 %	2 %
100-299 elever	4 %	1 %
Over 300 elever	1 %	1 %

Det fremgår tydeligt af denne oversigt, at i år har kun halvdelen af skolerne haft mulighed for at hente elever ind fra en venteliste, hvor situationen sidste år var den, at særdeles mange af skolerne havde potentielle elever stående på deres lister. Skolerne har dog formentlig også ryddet en del op i deres ventelister.

Optaget kommende skoleår - med gult situationen i august 2009, og med grønt situationen i august 2010.

Skoleår	Optaget	Ledige pladser
Skoleåret 2010/11 - august 2009	57 skoler - 22 %	205 skoler - 78 %
Skoleåret 2011/12 - august 2009	26 skoler - 10 %	236 skoler - 90 %
Skoleåret 2011/12 - august 2010	46 skoler - 19 %	217 skoler - 81 %
Skoleåret 2012/13 - august 2010	20 skoler - 8 %	243 skoler - 92 %
Skoleåret 2012/13 - august 2011	30 skoler - 12 %	231 skoler - 88 %
Skoleåret 2013/14 - august 2011	22 skoler - 9 %	239 skoler - 91 %

Tabellen viser, at færre skoler melder alt optaget til kommende skoleår, men interessant nok fastholdes niveauet for tidlig optaget melding for skoleåret to år fremme i tiden. Sidste år havde skolerne optaget i alt 16.246 elever til det kom-

mende skoleår på nuværende tidspunkt - svarende til 55 % af kapaciteten, og i år er der aktuelt sat navn på 14.603 pladser svarende til 49 % af kapaciteten.

Venteliste kommende skoleår

Antal på venteliste	Andel af skolerne	
	2011/12	2012/13
Ingen venteliste	57 %	61 %
1-9 elever	7 %	7 %
10-19 elever	6 %	7 %
20-29 elever	5 %	2 %
30-49 elever	8 %	4 %
50-99 elever	8 %	12 %
100-299 elever	8 %	5 %
Over 300 elever	1 %	1 %

Oversigten viser, at der i forhold til sidste år er færre elever på venteliste til kommende skoleår, men at der fortsat er efterskoler, der er så søgte, at der opbygges ventelister med over 50 elever. Skolernes opdeling i linjer kan dog betyde, at en skole godt på samme tid kan have ledige pladser til én linje og venteliste til øvrige.

Forskelle mellem forskellige efterskole typer

Skoletype	2009/10		2010/11		2011/12		
	elevtal	ledige	elevtal	ledige	elevtal	ledige	Ændring
Almene - 221 i alt	25.094	642	25.380	952	24.598	1.729	782
Ordblinde -20	1.622	11	1.616	35	1.573	68	43
Særlige behov -20	1.518	8	1.528	13	1.526	15	2

I tabellen er dels optælling af elevtal og antal ledige, samt i yderste kolonne sammenligning af elevtal 2010/11 og 2011/12.

Enkelte af specialundervisningsefterskolerne har haft sværere ved at blive fyldt i år, men som det fremgår, er antallet af elever totalt set uændret på skoler for elever med særlige behov, og der er kun et beskedent fald på skolerne for ordblinde elever.

Det store fald er på de almene efterskoler. Her har de fleste musisk-kreative efterskoler enten udvidet eller fastholdt elevtallet, medens elevmangelen især mærkes på skoler uden en markant linjeprofil, og især hvis efterskolen geografisk er placeret i et såkaldt udkantsområde.

Regionale forskelle

I Trekantsområdet og på Sjælland starter samme antal elever som sidste år, men i Nordjylland og Syd- og Sønderjylland er der en tydelig tilbagegang.

	2009/10 -start	09/10 ledig	2010/11 -start	10/11 ledig	2011/12 -start	11/12 ledig	Ændring 10/11->11/12
Nordjylland	4.241	199	4.159	309	3.869	529	-290
Vestjylland	3.690	67	3.702	142	3.609	218	-93
Østjylland	3.437	88	3.540	77	3.499	133	-41
Vejle	2.710	13	2.763	20	2.769	47	6
Syd- og Sdr.jyl.	4.048	86	4.031	178	3.718	426	-313
Fyn	4.791	94	4.800	147	4.700	221	-100
Sjælland	5.317	114	5.529	127	5.533	237	4
Landsplan	28.429	719	28.656	1.053	27.697	1.812	-959

Det fremgår tydeligt af den følgende tabel, at kapacitetsudnyttelsen er markant størst i Trekantsområdet og Østjylland, men også pæn på Fyn og på Sjælland. Nordjylland mærkede allerede sidste år stor tilbagegang, og den er fortsat. Syd- og Sønderjylland har fået det markant dårligere, medens Vestjylland med stor tilbagegang sidste år har holdt nogenlunde status quo.

Tabellen nedenfor viser også en markant tilbagegang i antallet af skoler, der kan melde helt optaget og en tilsvarende forøgelse af skoler, der mangler 20 eller flere elever. Det er især Syd- og Sønderjylland og i Nordjylland, at vi finder adskillige skoler, der mangler mere end 20 elever i at kunne melde fuldt hus.

	2010/11			2011/12		
	>20 mang- ler	Helt optaget	Kapacitets- udnyttelse	>20 mang- ler	Helt optaget	Kapacitets- udnyttelse
Nordjylland - 41 skoler	6	15	93,1 %	13	10	88,0 %
Vestjylland - 35 skoler	4	21	96,3 %	5	13	94,3 %
Østjylland - 33 skoler	1	24	97,9 %	1	14	96,3 %
Vejle - 19 skoler	0	16	99,3 %	1	15	98,3 %
Syd- og Sdr.Jyl. - 44 skoler	4	23	95,8 %	11	11	89,7 %
Fyn - 40 skoler	3	26	97,0 %	4	24	95,5 %
Sjælland - 55 skoler	0	32	97,8 %	2	29	95,9 %
Landsplan - 261 skoler	18	157	96,5 %	37	116	93,9 %

Særlige elevgrupper

Antallet af elever fra Grønland og Færøerne er næsten uændret i forhold til sidste år og udgør henholdsvis 271 og 110.

Antallet af flygtninge, indvandrere etc. stiger. I 2008/09 var der 259, hvoraf 59 fik stipendium, i 2009/10 var der 333 - heraf 107 med stipendium, i 2010/11 424 - hvoraf 128 med stipendium, og endelig er 454 begyndt i år, hvoraf 130 har fået stipendium.

Antal elever med flygtninge- og indvandrerbaggrund m.v.

	2009/10	Stip	2010/11	Stip.	2011/12	Stip.
Nordjylland	49	17	71	22	79	41
Vestjylland	36	10	34	12	33	21
Østjylland	60	18	68	17	90	21
Vejle	8	5	17	7	19	7
Syd- og Sdr.Jyl.	58	20	48	25	47	21
Fyn	26	12	31	16	32	8
Sjælland	96	25	155	29	154	29
Landsplan	333	107	409	123	454	130

Der er også vækst i antallet af elever, der får undervisning i dansk som andet-sprog. Det tilbydes i år til 443 elever eller ca. 100 flere end sidste år.

Afbrudt ophold

Vi har spurgt, hvor mange elever, skolerne har hjemsendt sidste år, hvor mange der er rejst på eget initiativ, og hvor mange der har haft en senere start på efterskolen. Vi er klar over, at disse oplysninger er sensitive, og at sondringen mellem hjemsendelse og "at melde sig selv ud" kan være hårfin.

	Antal elever			Andel elever		
	2008/09	2009/10	2010/11	2008/09	2009/10	2010/11
Hjemsendt	1.298	1.132	874	4,6 %	3,9 %	2,9 %
Selv rejst	2.671	2.546	2.480	9,5 %	8,7 %	8,3 %
Afbrudt i alt	3.969	3.678	3.354	14,0 %	12,6 %	11,3 %
Sen start	1.808	1.648	1.559			
Fra anden efterskole	437	399	385			

Skolernes fokus er fortsat på at nedbringe antallet af afbrydelser i utide. Det ses da også, at såvel det samlede antal afbrydelser som afbrydelser i procent er reduceret betydeligt i forhold til situationen i 2008/09.

Sammenlignet med frafald på ungdomsuddannelserne er frafaldet i efterskolen mindre, men det er alligevel et problem, at det samlede efterskoleelevtal reduceres så meget. Det er også tydeligt, at der kommer stadig færre elever til, der kan fylde de pladser, der bliver tomme, når elever afbryder opholdet.

Ingen skoler oplyser, at de slet ikke har haft afbrydelser i det afsluttede skoleår, men det er tydeligt, at der er en klar tendens i retning af færre afbrydelser.

Afbrydelses- frekvens	hjemsendt			Rejst selv			Afbrudt i alt		
	08/09	09/10	10/11	08/09	09/10	10/11	08/09	09/10	10/11
0 %	17 %	23 %	26 %	2 %	2 %	1 %	1 %	1 %	0 %
1-5 %	49 %	46 %	50 %	31 %	30 %	31 %	21 %	19 %	19 %
6-10 %	21 %	21 %	15 %	26 %	34 %	36 %	21 %	21 %	31 %
11-25 %	12 %	9 %	9 %	34 %	32 %	29 %	41 %	45 %	41 %
Mere end 25 %	1 %	2 %	0 %	5 %	4 %	2 %	17 %	14 %	9 %